

TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI DOLGOZAT

TARKÓ ÁRON

2012

BÜNTETŐJOGI ÉS KRIMINOLÓGIAI TANSZÉK

**A RENDŐRI KORRUPCIÓ NEMZETKÖZI KITEKINTÉSEL ÉS A
MEGELŐZÉS MÓDJAI**

**KÉSZÍTETTE: TARKÓ ÁRON
BÜNÜGYI NYOMOZÓ: 3/1-es SZAKASZ**

**KONZULENS: DR: SIVADÓ MÁTÉ
RENDŐRSZÁZADOS , FŐISKOLAI TANÁRSEGÉD,
NKE-RTK TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI TANÁCS TAGJAI**

2012

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	3
2. Hipotézis.....	4
3. Főrész.....	5
3.1. A korrupció kialakulása /megjelenése.....	6
3.2. A korrupció fogalma.....	6
3.3. A korrupció megjelenési szintjei.....	9
3.4. Nemzetközi korrupciós jelenségek.....	10
3.5. Rendőrségi korrupciós jelenségek nemzetközi kitekintése.....	11
3.6. Rendőrségi korrupciós jelenségek Magyarországon.....	15
3.7. Magyarországi közvélemény kutatások eredményei.....	21
3.8. Rendőri korrupciós tevékenységek elleni fellépés.....	26
3.9. A korrupciós bűncselekmények büntetőjogi szabályozása.....	29
3.10. Esettanulmány.....	30
3.11. Saját vélemény.....	34
4. Összegzés, javaslatok, konklúzió.....	35
5. Mellékletek.....	36
6. Irodalom jegyzék.....	42

1. Bevezetés

Aki hatalommal rendelkezik, de pénze nincs, rendszerint megvesztegethetőnek bizonyul, kivéve, ha elvei vannak (Ken Follet)¹

A rendszerváltást megelőzően a szocialista államforma működésére jellemző volt a hiánygazdaság. A hiánygazdaságban a vásárlók célja a hiánytermékek megszerzésére irányult és ennek érdekében az eladót kellett megvesztegetni. A puha diktatúra a kiskorrupció kialakulásának kedvezett. A rendszerváltást követően a piacgazdaságra jellemző, hogy a puha diktatúra idején meghonosodott kis korrupciót felváltották a nagy korrupciós ügyek². Új gazdasági, társadalmi, politikai berendezkedés alakult ki, a demokratikus intézmények kiépültek. Több mint 23 év után nem sikerült enyhíteni a gazdasági élet zavarait, a társadalmi igazságtalanságokat, a növekvő szegénységet. A nagyfokú értékvesztés és a gazdasági világválság mellett megjelenő értékválság még jobban elmélyült. Okai között szükségesnek tartom megemlíteni a nem megfelelően működő piacgazdaságot, az ország földrajzi területeinek eltérő gazdasági fejlettségét, és a társadalmi rétegek közötti különbségeket. A társadalmi rétegek közötti szociális olló nagyon szétnyílt, nőtt a jogsértések kockázata, az ebből fakadó bűncselekményi kategóriák és a kriminalitás.

A magyar lakosság sokkal elnézőbb a kiskorrupciós esetekkel kapcsolatban. Magyarázata között szerepel az alulfizettség rendőrök, katonák, vámosok, pénzügyőrök és más szakmák, hivatások esetében. A fentebb említett okon kívül sokkal elnézőbb a társadalom bizonyos normák megsértése esetén, ami az egyéni vállalkozók, az alkalmazottként dolgozó emberek körében tapasztalható.

Ezúton meg szeretném köszöni, hogy a Tudományos Diákköri dolgozatomban megtalálható adatokat rendelkezésemre bocsátották: Labádi László osztályvezető helyettes NVSZ Dél-alföldi Régió, Balogh Róbert BRFK Korrupciós Bűnözés Elleni Osztály, Sipos Tamás ORFK, Dr. Veprik Zita Csongrád Megyei Rendőr Főkapitányság Ellenőrzési Szolgálat vezetője, Csongrád Megyei Rendőr Főkapitányság Humánigazgatási Osztály.

¹ <http://www.citatum.hu/kategoria/Hatalom/13>

² http://nol.hu/velemen/20100216-a_korrupcio_mint_bunbak.

2. Hipotézis

A jog törvényes őre a társadalmi normák, értékek, a rend a biztonság fenntartásáért felelős rendőrök között gyakoriak a korrupciós bűncselekmények. A probléma több tőről fakad, megjelenik társadalmi szinten és az egyén szintjén, ami átszövi a mindennapjainkat. A rendőri korrupciós bűncselekmények léteznek, vannak. A rendőrségbe vetett bizalom megrendült elismertségük, tekintélyük, megítélésük mélyponton van.

3. Főrész

Az államhatalmi,- igazgatási,- igazságszolgáltatási viszonyokban, a gazdasági és társadalmi életben az ügyek intézése nem szabályszerű, előnnyel történő és nem befolyásolás-mentes, nem részrehajlás nélküli. Az ügyintézés során elkövetett rendőri bűncselekményeket a rendelkezésemre bocsátott statisztikai adatok segítségével vizsgálom. Milyen okai lehetnek a rendőri megvesztegetéseknek, milyen motívumok jellemzik. Az elkövetett korrupciós formák közül, melyek a leggyakoribb problémák, a megjelölt bűncselekmények esetében tettek-e feljelentést, a bizonyítási eljárások hatékonyak és jogszerűek voltak-e. Az igazságügyi szektorban előforduló korrupció mérése a magyarországi és a külföldi szervezetek társadalomtudományi kutatásai mellett a korrupció szintjének adatai és az ügyiratok részletes kutatásával lehetséges.

A szakdolgozat címében meghatározott témakör mindennapi problémát jelenít meg, a rendőri hivatást gyakorlók körében. Miért is válhatnak vesztegetések áldozatává a bűnüldözésben dolgozók. A szakdolgozat 2. pontjában felállított hipotézis bizonyítását számadatokkal fogom alátámasztani, melyek az ismertté vált hivatali vesztegetésekre utalnak. A korrupció egy jelzőberendezés, indikátor mely jeleket közvetít a társadalom tagjai felé. Szinte alig múlik úgy el egy nap, hogy az írott vagy elektronikus sajtó rendőrségi hírei között ne szerepeljen egy olyan hír, amely újonnan felfedezett korrupciós ügyről szólna melyet a közszolgálatban dolgozók követtek el. Magyarországon ma mindenki egyetért azzal a ténnyel, hogy súlyos és egyre növekvő a korrupció³. A rendőrségi állományban dolgozók akkor képesek hivatásukat betölteni, magas szinten művelni, ha a szakmai felkészültség mellett az erkölcsi feddhetetlenség mint érték, normaként motívumként épül be a dolgozók sajátjába. A felhasznált adatok kvantitatív (mennyiségi, számszerű eredményeket) és kvalitatív (nem számszerű eredmény, hanem a

³ http://nol.hu/velemen/20100216-a_korrupcio_mint_bunbak.

felmérésben résztvevők gondolkodásmódját elemzi) elemzési módszer, érzékelési és vesztegetési index valamint empirikus úton alapuló szakértői vélemények és felmérések segítségével készültek. Ilyenek például a Globális Korruptió Barométer mely 65 ország 70.000 háztartásában elvégzett írásbeli kikérdezés alapján készült. A másik a Vesztegetési index mely a legfőbb exportáló országokat rangsorolja a valószínűsíthető vesztegetés esélye alapján.

Dolgozatomban a rendőri korrupciót vizsgálom a Transparency International (továbbiakban TI) az Igazságszolgáltatási Rendszerek Átláthatósági jelentései (továbbiakban IRÁ), a Legfőbb Ügyészség Kiemelt Főosztálya (továbbiakban LÜKF) a közélet és a nemzetközi közélet tisztasága elleni bűncselekményekkel összefüggő büntetőügyek ügyintézési gyakorlata, a Budapesti Rendőr-főkapitányság Gazdaságvédelmi Főosztály Korruptió Bűnözés Elleni Osztálya által rendelkezésemre bocsátott statisztikai adatok segítségével.

3.1. A korrupció kialakulása, megjelenése

A vesztegetés bemutatására a **görög mitológia** egyik története szolgál, mely szerint Thetisz és Péleusz esküvőjére az istenek közül mindenkit meghívtak csak a viszály istennőjét nem. Erisz dühe lecsillapítására egy almát dobott az istennők közé, amit a legszebbnek felirattal látta el. A legfőbb isten Zeusz 3 istennőt tartott alkalmasnak erre a címre Hérát, Pallasz Athénét és Aphroditét. A legszebb cím odaítélésének jogát a világ Parisz kezébe adta. A három istennő a cím megszerzése érdekében megpróbálta megvesztegetni Pariszt és ennek érdekében Héra Ázsia feletti uralmat, Athéné bölcsességet, Aphrodité a legszebb asszony szerelmét ígérte. Parisz Aphroditének ítélte az almát. A görög mitológia 3 nevezetes istennője vesztegetés címén felkínálta a gazdagságot, a hatalmat, a boldogságot, a szerelmet. Igaz fizetőeszközt nem kínáltak fel az istennők, amin a felsorolt javakat meg lehetett volna vásárolni, hanem egy lépcsőt kihagyva készen kínálták a felsorolt javakat. A történetben egy passzív vesztegetőhöz 3 aktív vesztegető társul. Az aktív vesztegetők a társadalmi hierarchia legmagasabb fokán álltak a görög társadalomban. A történet szerint a vesztegetés ott jelenik meg ahol versengés, viszály, feszültség tapasztalható a felek között.

3. 2. A korrupció fogalma

A magyar nyelvben a szó 1859-ben jelent meg először egy végrendeletben gyermek nevelésével kapcsolatban, miszerint "az en szerelemes fiam meg ne corrupaltassék az ő hitiben". (A végrendelkező az ellen tiltakozik, hogy a fiát jezsuita papnak neveljék a német Bécsben). Ebben a közegben olvasható tehát a latin KORRUMPÁL igét: valami elromlik, megromlik, valamint megrontani, rontottá tenni, valaki megveszteget, elcsábít, tönkretesz.

A korrupció a latin szó, romlást, rontást jelent. Ma a fogalom alatt törvénybe vagy közerkölcsbe ütköző cselekedetet lehet érteni, amely során valaki pénzért, vagy más juttatásért annak cserébe jogosulatlan előnyhöz juttat másokat. Az előnyhöz juttató pozíciója szerint politikai, közigazgatási, közszolgáltatási, vagy gazdasági korrupcióról beszélni ⁴

A szakirodalom különbséget tesz a korrupció és a korrupciós bűnözés között. A két fogalom egymás közötti kapcsolatát vizsgálva megállapítható, hogy a két fogalom

⁴ http://www.kormany.hu/download/4/f7/70000/korrupcio_megelozes_program_v1_01.pdf

egymással összefüggésben vizsgálható, a korrupció komplementere a korrupciós bűnözés. A korrupciót jelenségek alkotják, de nem biztos, hogy korrupciós bűncselekmény: ebbe a kategóriába tartozik a hálapénz, csúszópénz. A korrupció jelensége a közerkölcs kíváncsú normáitól eltérő módon jelenik meg, ahol a megvesztegethetőség a vesztegetésre való szándék, készség és fogadókészség egyszerre jelenik meg. Általános értelemben nézve azoknak a cselekményeknek az összessége melynek során egy ügy részre hajló elintézése kapcsán, megingatja a társadalom erkölcsi és jogi rendjét, az állampolgárok az államigazgatási szervekbe vetett bizalmát. Olyan cselekmények összessége - amely a társadalom erkölcsi, jogi normáitól függetlenül-melynek célja az ügynek vagy egyéni érdeknek a kedvező elbírálása. A döntéshozó személy ajándékkal, előnnyel történő megnyerése az ügy, részrehajló elintézése kapcsán. A korrupciós bűncselekmények veszélyeztetik a közügyek, a magánügyek intézésével kapcsolatban a közélet tisztaságát. Az ügyek intézése során elengedhetetlenül szükséges az a közakarat, hogy azokat az ügyintéző részére juttatott előnyök nélkül a társadalmi, erkölcsi, jogi normáknak megfelelően igazságosan döntsék el.

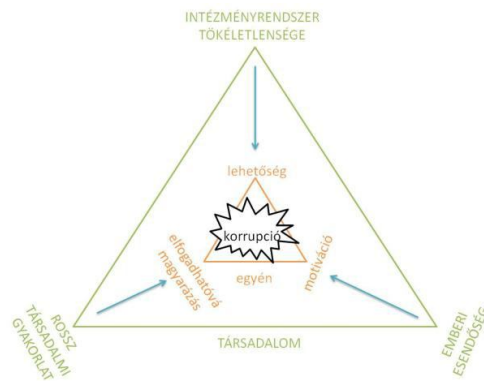
A korrupció közös jogi tárgya: az államhatalmi, igazságszolgáltatási, gazdasági és társadalmi életben az ügyek intézésének szabályszerű előnyszerzéséből befolyásolás mentes részrehajlás nélküli módja és ebből következik az állami és más szervek szabályszerű működésébe vetett bizalom.

A **korrupció**⁵ meghatározott szerkezetű jelenségek gyűjtőneve, melyet a jogrendszer szemszögéből vizsgálva lehet jogszerű és jogszerűtlen. A büntetőjogban nem értelmezhető, azonban vannak olyan bűncselekmények melyek vesztegetés jellegűek, megvalósulásuk kapcsolatot feltételez. A korrupció egy cselekmény melynek során a hatósági, jogi, döntéshozatali eszközökkel felruházott személy saját érdekeit részesíti előnyben az őt foglalkoztató szervezettel szemben, mégpedig úgy, hogy valamilyen előnyt elfogadva valakit jogtalan előnyhöz juttat. A vesztegetésre való hajlam emberi vonás ezért ezt a jelenséget nem lehet teljes mértékben megszüntetni.

A korrupciót 3 tényezővel jellemezte Cressey amerikai kriminológus, az ő nevéhez fűződik a Szándékos szabályszegés modellje⁶. A **Szándékos szabályszegés** modellje szerint a visszaélés elkövetésénél a következő tényezők szerepelnek: **lehetőség, motiváció-nyomásgyakorlás és önigazolás.**

⁵ Kránitz,2000:16

⁶ http://www.kormany.hu/download/4/f7/70000/korrupcio_megelozes_program_v1_01.pdf

1. ábra
Szándékos szabályszegés modellje

A **lehetőség** egy esély, egy alkalom, egy mód, egy eshetőség a korrupció elkövetésére az egyén szintjén. A lehetőség mellé még szükséges a **motiváció**, a belső hajtóerő, a késztetés arra, hogy előnyt szerezzen az elkövető abból a célból mely a haszonszerzés igényéből fakadt. Az **önigazolásra** az egyén szintjén valamilyen elfogadható magyarázatot szolgál, társadalmi szinten a korrupciót megtűrő rossz gyakorlat. Amikor a kutatók a korrupciót kiváltó okokat vizsgálják, megjelenik az a kifejezés, hogy értékek csökkenése. Ebbe a kategóriába olyan emberi értékek, mint az önzetlenség, az önfeláldozás, az erkölcs, a becsület, lojalitás a munkáltatóhoz, kötelességtudat másodlagossá redukálódó tényezőkké váltak az önzés, az anyagi javak megszerzése iránti túlzott vágy, a másik ember érdekeinek figyelmen kívül hagyása, a törtetés, a könyöklés, a jogszabályok kijátszása. Ezeket a cselekvési formákat ma elismerik, elfogadják a társadalomegyes tagjai. A mindent átható korrupció tönkreteszi a társadalom általános erkölcsi állapotát. Nem egy elszigetelt jelenségről beszélünk, hanem a társadalom tudati, erkölcsi állapotához kötődő jelenséghez. A korrupció, mint társadalmi jelenség teljes mértékben nem szüntethető meg, de a megfelelő módon működő rendszerekben alacsony szinten tartható.

3. 3. A korrupció megjelenési szintjei

Általános szinten az adott társadalmi-és gazdasági környezet határozza meg, tömegjelenség ebből adódóan saját dinamikája, struktúrája van. A társadalmi élet különböző szinterein jelenik meg, mint a politikai élet, család, kultúra, sport, tudomány területein.

Egyedi szinten megjelenve a rögzített elosztási rendet a munkaterületéért felelős személy valakinek a javára megsérti. Az előnyt ígérő vagy nyújtó az aktív fél, aki elfogadja az a

passzív fél és ezzel megsérti az elosztási rendet. A két fél között kapcsolat jön létre a kölcsönös érdekek alapján, a kölcsönös haszon, konspiratív együttműködés vezérli a feleket. A felek között hatalmi erő különbség, az ügy vonatkozásában alá-fölérendeltségi viszony van, ezek a szerepek felcserélődhetnek. A tevékenységre jellemző, hogy leplezetten hajtják végre, látenciával lehet jellemezni.

Különös szint specifikus alanyok körére vonatkozik, hasonló a társadalomban betöltött szerepük, a társadalomban elfoglalt helyük így a javak elosztásához lehetőségük alapján homogén csoportokat tudnak képezni ahol a csoport normák érvényesülhetnek.

A korrupció megjelenési szintjeinél még érdekesnek tartom megemlíteni a rendőrségi korrupciós jelenségek strukturális kérdéseivel kapcsolatban a következő négy kategóriát. A „**Rothadt almák**”⁷ kategóriát az egyénileg elkövetett és alkalmilag előforduló megvesztegetett rendőrök alkotják. Az almák tárolására használt „**rothadt kosarak**”⁸ esetében a csoportos visszaélés már többé-kevésbé rendszeres gyakorlattá vált kategóriába sorolható. A **tömeg méretű** mindent átható szervezetlen korrupció esetében a vezetőség többsége megvesztegethető-egyénenként különösebb szervezettség nélkül. A szervezettség szintjén megvalósuló a **totális szervezett korrupció**, itt már a fölé-alárendeltségi rendszerekben megjelenő deviáns viselkedés.

3. 4. Nemzetközi korrupciós jelenségek

Kitekintettem a világ kontinenseinek egyes földrészeire és a következő megállapításokat vontam le a korrupciós jelenségekre vonatkozóan.

Az **afrikai kontinens** országaiban a megvesztegetést az igazságszolgáltatás alapvető feltételének tekintik. Azokban az országokban ahol az eljárások sok munkát, sok időt igényelnek, a gyorsabb ügyintézés érdekében az ügyfelek vesztegetéssel próbálkoznak.

Az igazságszolgáltatásban dolgozó emberek közül a kutatások esetén a válaszadók rendőrökre és ügyvédekre gondoltak. Az igazságszolgáltatás a világ számos részén a **TI** (Global Corruption Barométer) 2006-os adatai alapján 62 országban mintegy 59661 személyt megkérdezettek alapján a kenőpénzt fizetők eloszlását vizsgálva:

⁷ Belügyi Szemle 2000.11.in. Pap András László: Megjegyzések a rendőrségi korrupció strukturális kérdéseiről 33-51.o.

⁸ Belügyi Szemle 2000.11.in. Pap András László: Megjegyzések a rendőrségi korrupció strukturális kérdéseiről 33-51.o.

Afrikában (Kamerun, Kongó, Gabon, Kenya, Nigéria, Szenegál) a megkérdezettek **21%** -a, **Latin –Amerikában** (Argentína, Chile, Bolívia, Panama, Columbia, Venezuela, Peru) a megkérdezettek **18%-a**, **Ázsia-Csendes-óceán** (Fidzsi-szigetek, Hongkong, India, Indonézia, Japán, Fülöp-szigetek, Szingapúr, Thaivan, Thaiföld) a megkérdezettek **15%-a**, a **Független Államok Közössége** (Moldva, Oroszország, Ukrajna) a megkérdezettek **15%-a** fizetett kenőpénzt.

Az **Európai Államokat** vizsgálva **Dél-kelet Európában** 9% fizetett kenőpénzt, míg más nyugat –Európai országok esetében ez az eloszlási érték 1%. Kanadában és az Egyesült Államokban ez 2%-ra tehető.

A TI által összeállított nemzetközi korrupciós összetett index 13 szempont alapján egy 10 fokozatú Likert féle skálán osztályozza az országokat. A legalacsonyabb korrupciós szinttel a rendőrségi és ügyészségi hatásköri visszaélések tekintetében az Egyesült Királyság, Norvégia, Dánia, Finnország, Ausztria, Svédország, Svájc, Izland, Új-Zéland, rendelkezett. A legmagasabb korrupciós szinttel Venezuela, Indonézia, Nigéria,

3. 5. Rendőrségi korrupciós jelenségek nemzetközi kitekintése

A szervezett bűnözés állandó kapcsolatban van a legálisan működő gazdasággal, a hivatalokkal, a közszférában dolgozó magas beosztású tisztviselőkkel, a politikai élet szereplőivel, mert csak így lehet azt a keringési rendszert fenntartani a bűnözőknek, hogy illegálisan megszerzett pénzüket legálissá tegyék, tisztára mossák. A korrupció elengedhetetlen feltétele az, hogy a törvényes keretek között dolgozó feleket büntetéssel aljassítsák.

„Számukra nem maradt más csak a szégyen” (Tomi Blair)

Anglia volt miniszterelnökének idézett híres mondása a rendőrségre vonatkozott. Ez a mondat számomra azt az üzenetet küldi, hogy csak a szégyenkezés marad a prevenció, a motívumok alakítása, az értékek közvetítése, a probléma megoldása helyett. A negatív kicsengésű mondat őszintén hangzik, felvállalja a meglévő problémát, a probléma megoldására nem utal, nem tartalmaz javaslatot. A korrupció iránti társadalmi tolerancia számos országban a társadalom által elfogadott értékek, normák vagy a családi szocializáció során kialakult szabálytudat befolyásolhatja. Nézzük meg Európa néhány

országában, az Amerikai Egyesült Államokban és Magyarországon a rendőri munkát veszélyeztető vesztegetések egyéni és társadalmi háttereit.

Anglia szigorúan és részletesen szabályozza a rendőri munka működési területeit. A közbiztonsági munkát az állomány esetében közigazgatási anyagi és eljárásjogi a bűnügyi felderítő és nyomozó tevékenységet a büntetőeljárás törvényei szabályozzák. A „kék kabátos” bűnözés három kategóriáját említi a szakirodalom: vesztegetési cselekmények, súlyos szolgálati vétségek, a rendészeti veszélyek elhárításával összefüggő jogsértő magatartások, melyek nem riadnak vissza a fizikai bántalmazástól. A fizikai erővel történő visszaélés a társadalom nem minden rétegére hat egyformán. Azokban a társadalmakban, amelyekben az emberek előítéletesebbek az idegenekkel, hajléktalanokkal, kisebbségekhez tartozókkal szemben ott a fentebb említett a csoportok tagjai sokkal gyakrabban szembesülnek rendőri intézkedés során túlkapásokkal.

Az **Egyesült Államokban** a túl nagy és erősen hierarchikus szervezet a munkatársai számára kiszolgáltatottságot teremt és elfedi az egyéni felelősség kérdést.

A kutatások azt mutatták, hogy az elszigeteltség, a titkos nyomozati tevékenység hatásaként a rendőr egy személyiségtorzuláson ment keresztül, valóban azzá a bűnözővé vált, akinek a szerepét magára kellett venni azért, hogy munkatervi feladatát teljesítse. A szervezett bűnözés területén hatalmas pénzek halmozódnak fel és az illegális tőke egy részét legalizálni, tisztára szeretnék mosni. A pénz tisztára mosása érdekében az új tevékenység legalizálásához szükség van a gazdasági életben a korrupcióra-pályázatok, megbízások elnyerése.

Németországban a rendőrség a Transparency International 2001. évi jelentése szerint ⁹ a legkevésbé megvesztegethető. Milyen okokkal magyarázzák ezt a konklúziót. Az okok között meg kell említeni, hogy a vesztes világháború után a demokratikus intézmények kiépítése során növelték azokat a garanciákat, hogy a rendőrség ne legyen egy diktatórikus elnyomó hatalom eszköze. A centralizáció és a decentralizáció, kedvező arányainak kialakítása, a történelmi múltból adódó katonai hagyományok, a szervezeti kultúra fejlesztése, a közszolgálatban dolgozók anyagi elismerése, csak jó gazdasági teljesítmények mellett érhető el. A feladatok ellátásához megfelelő a testület nagysága. Nem túl kicsi és nem túl nagy. A 16 tartomány önálló közbiztonsági rendőrséggel rendelkezik és ez optimális szerkezeti struktúra. A bűnügyi rendőrség szövetségi szinten létesült és a független igazságszolgáltatás szoros felügyelete alatt áll. A rendőrség a

⁹ Kriminológiai tanulmányok 40. in. Finszter Géza: Korrupció által sújtott rendőrségek. (Nemzetközi kitekintés). Kriminológiai Intézet, Budapest, 2003

legújabb technikai eszközei tekintetében világszínvonalon is élenjár. A felsorolt kedvező anyagi, és tárgyi ellátottság, jól működő szervezeti struktúra mellett azonban nem mentes a szervezet a megvesztegetés veszélyeitől. Jó példa, jó kontroll, visszatartó tényező a kisebb településen dolgozó rendőrök esetében, hogy személyes napi kapcsolatban vannak a lakossággal és a magánéletük is a lakosság előtt zajlik. A kezdő rendőrök kerülnek a visszaéléseket. A jogszabályok szigorú betartásával ellensúlyozzák a gyakorlati tapasztalataik hiányát, a több éve szolgálatot teljesítők pedig féltik szakmai tekintélyüket és egzisztenciájukat. Németországban az alkotmányos demokrácia intézményei képesek csökkenteni a rendőri bűnözést, de kizárni teljesen nem tudják azt. A Baden-Württembergi tartományi rendőrség felmérése szerint az állomány tagjainak 5%-a¹⁰ ki van téve vesztegetési kísérletnek (az országutakon ellenőrző rendőrök). A korrupció megelőzésének érdekében a felmérés megállapította, hogy: a testületnek szembe kell nézni a korrupciós eseményekkel, a szolgálatvezetőknek megfelelően kell reagálni a helyzetre, nem kell kiélezni, hangsúlyozni az szolgálatot teljesítők jellemhibáit. Leghatásosabb megelőzés a magas szintű szakmai tudás mellett a hivatás erkölcsi motívumainak beépítése a személyiségbe.

Spanyolország diktatórikus berendezkedésű államformája nem volt jó helyzetben a demokratikus átalakítás folyamatában. Az önkényuralom jelképeként használt rendőri szervezet az alacsony társadalmi megbecsülés mellett rosszul fizetett és eszközellátottság területen hiányokkal küszködött. A szervezeten belül uralkodó viszonyok feudálisak és merevek voltak. Az átalakulás során a belső szervezeti viszonyok emberközpontúvá váltak, szakmai képzettség területén magasan kvalifikáltak, a vezetők menedzszerszemléletű kompetenciákkal megpróbálták elfogadható munkakollektívát teremteni. A Franco diktatúra utáni időszakot gyakran hasonlították össze a hazai viszonyokkal. A diktatúra utáni időszak és a hazai rendszerváltás utáni időszak sok hasonlóságot mutat. Súlyos válság jelentkezett a gazdaságban, politikában és az értékrendben. A bűnözés emelkedése veszélyeztette a biztonságot. Az ország etnikai megosztottsága, a szeparatista mozgalmak virágzása, a szélsőséges terrorista csoportok akciói megoldandó feladatok elé állították a rendőrséget. A diktatúra zárt világához szokott, civil kontroll nélküli rendőrség, a lakosságban erősödő bűnözés iránti félelem felerősödése a hadrafoghatóság mellett egy erős rendőrség jelenlétét igényelte. A spanyol rendőrség soraiban előforduló korrupciós esetek

¹⁰ Kriminológiai tanulmányok 40. in. Finszter Géza: Korrupció által sújtott rendőrségek.(Nemzetközi kitekintés). Kriminológiai Intézet, Budapest, 2003

közül a mindennapi életben a jelentéktelen összegekre elkövetett cselekmények (pl. kis ajándékok, útiköltség elengedése), szolgálati visszaélések egyéni előnyszerzés céljából, és a magas szintű vezetők, tisztviselők korrupciós ügyei fordulnak elő. A szervezeti deviancia, az erősen centralizált szervezet, az alvilággal történő összefonódás a titkos felderítések során a vesztegetések gyakoriságának kedvező talajt biztosít. Spanyolországban a korrupció visszaszorításának

A németalföldi országok közül **Hollandia és Belgium** rendőri szerveinél a tisztesség és a szakértelem követelménye jelenik meg a társadalmi elvárásoknak megfelelően. A korrupció megelőzéseként a hangsúlyt a tisztességes rendőrség a becsületességre, az emberi jogok tiszteletben tartására, a normakövetés számonkérésére, és a munkában való eredményességre helyezik. Ahhoz, hogy a munkájuk eredményes és mérhető legyen szakmailag a rendőrök magasan kvalifikáltak, tevékenységüket professzionalitás jellemezze, és a humán erőforrás a szellemi apportját jól használja. A rendőrségen belüli kontroll mellett létezik egy külső kontroll, amelyet a közvélemény tanúsít a rendőrökkel szemben ezek az emberi és anyagi értékek megóvása területén manifesztálódnak. A Holland rendőrség az elmúlt 40 év során számos válsággal küzdött meg. Az 1970-es évek válsága a kábítószeres ügyekkel kapcsolatban merült fel. A kábítószeres ügyekkel foglalkozó rendőrök összejátszottak a drogkereskedőkkel, valamint ellopták a házkutatás során lefoglalt tárgyakat. A korrupciós kábítószerügyletek lezárása után szekunder prevenció célból létrehozták a belső ügyek hivatalát, a rendőri bűnelkövetések leleplezése céljából.

Az 1980-as évek vesztegetési ügyeit a bevándorlási engedélyek kiadása, az illegális drogkereskedelem elleni akciók, nyilvános házak ellenőrzése és a szerencsejáték-engedélyek kiadásai jelentették.

A 90-es évek botrányai - között szerepelt az egyik párt parlamenti elnökének halála, a rablóbandák bevásárlóközpontok elleni támadásai és a Dutrox ügy - az alvilág sérthetetlenségére és a rendőri munka tehetetlenségére utaltak. Az ügyet feltáró parlamenti vizsgáló bizottság a rendőri vezetők felkészültségét és szakmai kompetenciáját kifogásolta. 1993-ban egy kábítószer szállítmány eltűnése (285 tonna könnyű drog és 100 kg kokain) során megállapították, hogy a köddé válás okai között a rendőri felderítés szakszerűtlensége, a titkos információgyűjtés megsértése játszott közre ennek ellenére a korrupció tényét bizonyítani nem tudták. A hágai kormány az elmúlt évtizedekben előforduló botrányok miatt 1997-ben kidolgozta a tisztességes rendőrség dekrétumát. A dekrétum tartalmazta a rendőri tisztességgel kapcsolatos előírásokat, a korrupcióval elleni

fellépést. A rendőri bűnözés ellen a belső elhárítás megerősítésével és a társadalmi ellenőrzéssel teremtett kontrollt. A dekrétumban megfogalmazott célok, prioritások elindították a holland rendőrség reformját, amely a belső szervezeti viszonyokat is átalakította.

Orosz Föderáció utódállamának rendőrségei decentralizált módon megalapították saját szervezeteiket melyek a szuverenitás kifejezői. A 90-es években a világhatalmi státusz megváltozása frusztrálta a hivatalokat, a rendőrséget és a katonaságot. Az elveszített ideológia társadalmi és politikai válságot idézett elő súlyos gazdasági válság kíséretében. A tisztképzés magas színvonala (egyetemi rangú diploma) nem biztosít megfelelő megélhetést a kezdő tisztek számára. Az ügyek intézését a bürokrácia és a lassúság jellemzi. A tekintély hiánya, a hivatalok saját zsebre történő ügyintézése a vesztegetések melegágyai. A testületben uralkodó morált rombolja a statisztikai szemlélet és csak a számszerűsíthető eredményeket részesíti előnyben. Az alacsony fizetések kedvező talajt biztosítanak a vesztegetéseknek, de a fizetések rendezése a morálisan leromlott jogkövető készségen mit sem változtatnak.

3. 6. Rendőrségi korrupciós jelenségek Magyarországon

Magyarországon a rendszerváltás utáni időszak egyik legnagyobb gazdasági bűncselekményeként emlegetik az **olajügyeket**. Az ügyet vizsgáló rendőrök közül-Kuzma Mihály, Dénes Gábor - a hivatalos rendőrségi jelentések szerint öngyilkosok lettek. Kollégájuk Karancsi Tibor, a szeghalomi Macskási telepen rajtakapott egy csapatot akik, egy vonat szállítmányi olajon olajszőkítést végeztek. A fent nevezett nyomozót mulasztásra hivatkozva menesztették az állomány tagjai közül. A sarkadi törzsőrmestert, aki az alvilág és a rendőrség vezetése között összefonódásokat vélt felfedezni és az akkori sarkadi rendőrkapitányt vádolta meg az olajmaffiával való összefonódással. A törzsőrmestert családi okokra hivatkozva elbocsátották. Az akkori kisgazdapárt megyei képviselője (Pallag László) az akkori Békés megyei rendőrfőkapitány ellen tett feljelentést elfogultság bejelentésének elmulasztása, kötelező intézkedések megtételének elhagyása, hivatali bűnpártolás és korrupció gyanúja miatt tett feljelentést a Fővárosi Főügyészségen. A képviselő szerint nemcsak a főkapitány, hanem Békés megyevezető rendőrei és vámnyomozói is érdekeltek voltak az ügyben. A vámhivatal munkatársai

dokumentumokkal tudták igazolni tisztaságukat, a főrendőr ellen felhozott vádak pedig nem nyertek bizonyítást.

A 2003-ban kirobbant ¹¹ vesztegetési botrány egyik gyanúsítottja Molnár Csaba alezredes, aki az ORFK pénzmosás Elleni Osztályának vezetőjeként egy arab ismerősétől fogadott el pár bizsut, süteményt. 2003 nyarán elutasította a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének feljelentését azért, hogy segítsen Kulcsár Attilának abban, hogy elkerülje a felelősségre vonást. A meggyanúsított nyomozó karrierjét teljesen tönkretették az ellene felhozott vádak annak ellenére, hogy minden vád alól felmentették.

2012. júliusában tartóztatták le a Fővárosi Főügyészség indítványára Portik Tamást, aki az olajügyekben betöltött szerepe miatt elhíresült Energol Rt. egyik igazgatója. A részvénytársaság a 90-es években olajszőkítéssel foglalkozott. A Belügyminiszter a 2012. július 7-én a Népszabadságnak adott interjújában arról beszélt, hogy „az Alkotmányvédelmi Hivatalnál voltak információk egyes, az ügyben érintett vezetőkkel összefüggésben szakmai és életviteli problémákkal kapcsolatban. Írásos nyoma nem volt, amit megosztottak volna az érintettek feletteseivel vagy az ORFK vagy a BRFK vezetőjével, ami nem maradt következmények nélkül.”

Egy hét múlva a Terror Elhárítási Központ és a Nemzeti Nyomozó Iroda közös akciója során őrizetbe vette Portik Tamást, aki az illegális olajszőkítés mellett, azóta már hét ember halálával összefüggésben gyanúsították meg emberölésre felbujtással. 2012. év korrupciós botrányaként emlegetik a rendőröket is érintő Vizoviczki ügyet. Az ügyben érintett két rendőrtiszt a Nemzeti Nyomozó Irodánál dolgozott. Gulyás Imre a Szervezett Bűnözés Elleni főosztályának, Hopka Lajos a Speciális Bűncselekmények Elleni Osztályának volt a vezetője és az ellenük felhozott gyanú szerint éveken keresztül együttműködtek Vizoviczkivel. A két rendőr védelmet biztosított a vállalkozónak és segítették abban, hogy a vállalkozó ellen induló eljárásokat elsimítsák. A két vezető havi ötmillió és hétmillióra emelt védelmi pénzt kapott.

A **Fekete sereg** vezetőjével kapcsolatban a nyomozás több szálon folyt. Családjának tagjait figyelték, leginkább az egyik testvérét, aki külföldön prostituáltak futtatásából élt, őt végül elfogták. Azonban amíg a nyomozók a fél világon át keresték a rettegett bűnözőt 2012. augusztus 28-án sikerült elfogniuk. Míg Spanyolországban élt bandájával fosztogatta a népszerű üdülőövezetet. A nemzetközi bandára már a spanyol rendőrség is felfigyelt, miután a nyáron nagyon megszorodott Marbellán a bolti lopás és a betörés. A Fekete

¹¹ http://nol.hu/belfold/molnar_csaba_nem_tudja_ki_lovette_ki_es_most_is_fel

sereg vezetője elfogása után a sajtónak tett nyilatkozataiban rendőrségi korrupcióról beszélt.

"A rendőrök hamis tanú segítségével maffiavezért csináltak belőlem. Lakatos Pufi volt a koronatanújuk. Ő később bevallotta, hogy kényszerítették a vallomásra. Az volt a baj, nem mondta senki, hogy rendőröket lehet alkalmazni. Voltak jelek, megkeresett egy rendőr, hogy a Colosseumban működő kaszinó bevételeiből adjam le a részét, de nemet mondtam. Ez lett a veszttem. A tárgyaláson azt mondták, védelmi pénzt szedtem. Nem volt egy védett tanújuk, akinek a vallomását felolvasták volna. Azt mondták, lányokat futtattam, nem volt egy prosti, aki név nélkül elmondta volna, hogy ez igaz. Az ügyvéddel a Fővárosi Ítéltáblához fordulunk. Ha kell, megyünk tovább Strasbourgba. Nem tudom elképzelni, hogy az életem hátralévő részét börtönben töltsöm"¹²

A Heti Világgazdaság 2012. október 4-én megjelent cikkében a **rendőrség és a határőrség 1-1 operatív tisztje is előzetes letartóztatásba** került a milliárdos Általános Forgalmi Adó csalási ügyben. A bűnszervezet a Nemzeti Adó és Vámhivatal gyanúja szerint tavaly és az idei év első félévében, ötmilliárd forint értékben adott el gabonát és 1,3 milliárd forint értékű adót nem fizetett meg a gabona értékesítése után.

A rendőri hivatás sajátosságai közé tartozik az, hogy napi interakciójuk során állandó jelleggel érintkezésben vannak a bűnnel. Mik is lehetnek ennek az okai ¹³. A nem kontrollált érintkezés, a testületek zártsága, a szakmai előmenetel útjában álló nehézségek, a társadalmi környezet negatív hatásai (normák, értékek), a rosszul működő felvételi szűrők és a jellembeli hibák járulhatnak hozzá a súlyos bűncselekmények elkövetéséhez. A „kék kabátos” bűnözés elnevezés¹⁴ a speciális elkövetési magatartásokat és kriminogén tényezőket veszi figyelembe melyeket a rendőrök követnek el. A centralizált intézményrendszer zárt és nehezen vonható egy külső civil kontroll alá. A rendőrök képzése során a kognitív képességek fejlesztése mellett erősítik a professzionalizmust. Az eljárások során alkalmazott rendészeti hatalom, a rendőrség mindenhatóságával szemben az ügyfél áll, aki könnyen juthat arra az elhatározásra, hogy az őt fenyegető hátrányoktól csak a vesztegetés mentheti meg. A szervezeten belül alkalmazott jogszabályok összetettsége, a belső normák, a szakmai etika előírásai, a teljesítmények mérése, az

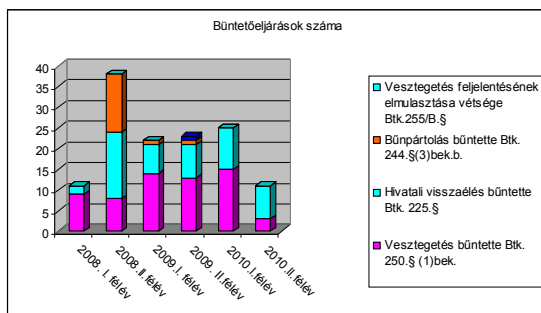
¹² http://hvg.hu/itthon/20120921_Magyar_Robert_a_rendorok_maffiavezert_csi

¹³ Kriminológiai tanulmányok 40. in. Finszter Géza: Korrupció által sújtott rendőrségek. (Nemzetközi kitekintés). Kriminológiai Intézet, Budapest, 2003.

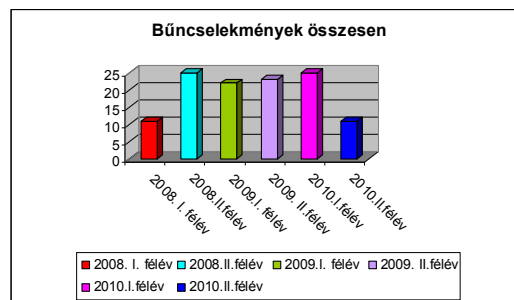
¹⁴ Kriminológiai tanulmányok 40. in. Finszter Géza: Korrupció által sújtott rendőrségek. (Nemzetközi kitekintés). Kriminológiai Intézet, Budapest, 2003.

állandó felelősségre vonástól való félelem, az emberekre nehezedő nyomás nagysága mind a szakmai frusztrációs tényező. A szakmai frusztráció megszüntetésére és a stressz szint csökkentésére a kimenekülés útjának egy része lehet a jogsértés. A bűnügyi hírszerzés alkalmával szerzett tapasztalatok, a bűnözőkkel folytatott eredménytelen küzdelem, a jogalkalmazásba vetett hit az ennek hatására kialakuló cinikus magatartás mellett egy olyan belső teljesítési kényszeres cselekvést okoz a rendőrben, hogy valamilyen eszközzel torolja meg az elkövetett bűncselekményeket. Sárközi Ferenc szerint a **Bűnügyi Szolgálat**nál dolgozók esetében a következő korrupciós cselekményeket említi meg. A nyomozó vagy a vizsgáló az arra jogosulatlan személynek betekintést enged a bűnügyi iratokba pénzbeli vagy egyéb ellenszolgáltatás fejében, a gépjárműközlekedésben feltüntetett rendszámú jármű, közlekedésből történő kivonása annak érdekében, hogy az országból akadálytalanul kivigyék. Az **Igazgatásrendészeti Szolgálat**nál dolgozók körében a pedig a következő vesztegetési cselekmények fordulhatnak elő. A gépkocsi soron kívüli átírásának elvégzése ajándék vagy ellenszolgáltatás fejében. A gazdasági társaságok, jogi személy vagy jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok gépjárműveinek átírása az iratok megléte nélkül. A szabálysértési ügyekkel foglalkozó előadók a tárgyalás megtartása nélkül a kiszabott bírság összegét csökkentik vagy elengedik szívésségből és a hazánkban tartózkodó külföldi állampolgárok tartózkodási engedélyeit meghosszabbítják, és a fegyvertartási engedélyek kiadják többszörösen büntetett előéletűnek. A **Közlekedésrendészeti és Közrendvédelmi Szolgálat**nál dolgozók munkavégzésükből adódóan vannak legjobban kitéve a vesztegetéseknek. A közlekedési ellenőrzés során tapasztalt hiányosságok, szabálysértések, a jogosítvány elvételének mellőzése úgy, hogy az igazoltatott vagy szabálysértést elkövető személy pénzt csúsztat az okmányai közé és úgy adja át a rendőrnek. Az ittas gépjármű vezető vérévételre történő elszállításának mellőzéseért pénz elfogadása. Egyes helyszíni bírságoknál szokás a bírság mértékének csökkentése, vagy ha a megbírságolt nem igényel nyugtát. Külföldi személyek helyszíni bírságolásánál az ország fizetőeszközének elfogadása nyugta nélkül. A gyorsajtókkal szembeni tolerancia kifejezése a gyorsajtásról készült fénykép, videofelvétel megsemmisítése szívésségből vagy valamilyen ellenszolgáltatás fejében. A közrendvédelmi állomány tagjai közül a járőrszolgálatot teljesítők körében a hivatali vesztegetés, hivatali visszaélés bűncselekmények előfordulás a leggyakoribb. Az okmányok érvényességének lejáratja, érvénytelensége miatt a járőrök az igazoltatás során ajándékot kaphatnak az ügyféltől, aki az iratokba berak valamennyi pénzt, hogy tekintsenek el a büntetéstől.

Összességében leszögezhető az a megállapítás, hogy minden szolgálati ágnál előfordulhat korrupciós cselekmény az intézkedés vagy ügyintézés során, melyek a következő büntető jogi kategóriákba sorolhatók: vesztegetés, a vesztegetés feljelentésének elmulasztása, hivatali visszaélés, befolyással üzérkedés, befolyás vásárlása, közérdekű bejelentő üldözése. A korrupciós cselekmények legtöbb esetben rejtetten maradnak, mert az ügyfelek és a hivatalosan eljáró személy érdeke azt kívánja, hogy kettejük alkuja ne kerüljön nyilvánosságra. Az ilyen bűncselekmények megvalósulásának módjai az aktív és a passzív vesztegető számára széles lehetőségek tárházát biztosítja, például, ha az üzlet megkötésére telefonbeszélgetés során kerül sor. A nem színtéren megbeszélt cselekmény elkövetéséhez csak a két fél ismerete szükséges. Ezen eseteket csak tettenéréssel lehet felderíteni. Az üzleti szférában jó módú személyekkel baráti viszony létesítése, aminek során a rendőri jóindulat köszöneteként az aktív fél fizeti az elfogyasztott italt, a kártyajáték során nyer bizonyos összegeket, ingyenesen veheti igénybe a prostituáltak szolgáltatásait. Munkahelyi bejelentés és engedély nélkül másodállás vállalása az aktív fél valamelyik szórakoztató egységében. A munkáért járó ellenszolgáltatás kifizetése zsebből zsebbe történik nem növelve az adózandó jövedelem összegét és a pénzmozgás nem követhető nyomon. A nyilvántartott adatok kiszolgáltatása, az arra jogosulatlan személyeknek fizetés kiegészítésként. Sofőrként zárjegy nélküli alkohol és dohánytermékek szállítása az igazoltatás elkerülése céljából. A soron kívüli ügyintézés az ellopott gépkocsira vonatkozó adatok gépjármű nyilvántartásból való megszerzése és az eladásban közreműködés. A vesztegetés bűvös körébe bekerülő rendőr magatartásából, életkörülményeinek változásából a munkahelyi vezető látja a cselekmény szempontjából a veszélyeztetetteket. A rendőr nemcsak egy belső változáson megy keresztül magabiztosabb, fölényesebb lehet az eddig megszokott viselkedésétől eltérő módon. A rendőri szakmában deviánsnak mondható magatartásformák között előfordul, hogy a beosztottként dolgozó olyan helyekre jár rendszeresen ahol eddig nem fordult meg (bárok, játéktermek, kaszinók). A külső változások is szembetűnőek, tükrözik az életszínvonal gyors emelkedését annak ellenére, hogy a családja vagyoni helyzete, adózott jövedelme ezt nem teszi lehetővé.

2. ábra

3. ábra

Az Országos Rendőr Főkapitányság Humánigazgatási Szolgálat Fegyelmi Osztálya 29000-73/1064 /2011. általános iktatószámú jelentésében található korrupciós jellegű cselekményt követett el a rendőrség teljes hivatásos állomány 0,02%-a. A büntetőeljárások számát a következő bűncselekmények alkották: Vesztegetés büntette Btk. 250 § (1.), Hivatali visszaélés büntette Btk. 225§, Bűnpártolás büntette Btk. 244.§ (3), Vesztegetés feljelentésének elmulasztása Btk. 255/B .§. A 2. és 3. grafikonon ábrázolt bűncselekmények és büntetőeljárások száma 2008. év I. félévétől 2010. év II. félévig terjedő időszakot ölelnek át. A 2. ábra adatait elemezve megállapítható, hogy a nyilvánosságra került vesztegetés büntette az állomány tagjai között 2010 év I. félévében mutatja a legmagasabb korrupciós cselekményre utaló értéket, míg 2010. II. félévében a legalacsonyabb értéket a büntető eljárások tekintetében. A korrupciós jellegű ügyek felderítésében fontos szerepet a humán hírszerzés aki érdemleges és az eljárás során is felhasználható információkat tud nyújtani.

A másik általam elemzett statisztikai kimutatások a Budapesti-rendőrfőkapitányság Gazdaságvédelmi Főosztály Korrupciós Bűnözés Elleni Osztály 2012. évi munkatervi feladatok teljesítettsége szerint kiadott jelentés alapján végeztem el (15. pont 1 számú, 2. számú, 3. számú és 4. számú mellékletei alapján). A statisztikai kimutatások 2010. 2011. 2012. 1. negyedévében indult eljárások számára vonatkoztak. Az adatok összehasonlítása nehéz többek között azért, mert legalább 5 évi nyomon követés szükséges a kellő következtetések levonásához. 2012-ben az 1. negyedév eredményei állnak a rendelkezésemre, melynek segítségével megbecsülöm az értéket egész évre.

A hivatali vesztegetések (1. számú melléklet) száma csökkenő tendenciát mutat az első két évben, a hivatali visszaélés nélküli vesztegetések száma szinten csökkenő tendenciát mutat. 2012. 1. negyedévére vonatkozó adatokat egész évre megbecsülve a hivatali vesztegetés területén kissé emelkedő, míg a hivatali visszaélés közel azonos értéket mutat az előző két év adataihoz képest.

Vesztegetés, hivatali visszaélés, befolyással üzérkedés esetében a befejezett ügyek száma

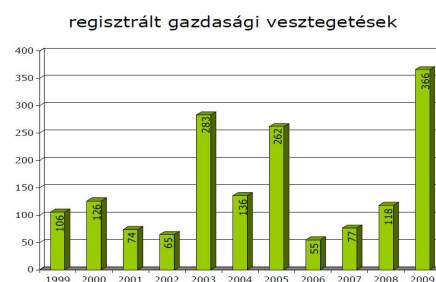
A Országos Rendőr Főkapitányság Humánigazgatási Szolgálat Fegyelmi Osztálya és a Budapesti-rendőrfőkapitányság Gazdaságvédelmi Főosztály Korruptió Bűnözés Elleni Osztály által kiadott táblázatok tartalmazta korrupciós bűnügyekben nem került sor nyilvános tárgyalásra, mert az állampolgári jogok országgyűlési biztosának állásfoglalása szerint az állomány tagjait nem lehet kötelezni a nyilvános tárgyalás szolgálati úton történő megtartására. A vesztegetésekkel kapcsolatos **befejezett ügyek** száma (2. számú melléklet) 2010. és 2011.év tekintetében csökkenő értékek szerepelnek a táblázatban. A hivatali visszaélés esetében növekedés tapasztalható, de ami a legmegdöbbentőbb az a 2012. év 1. negyedévére vonatkozó adatok tekintetében tapasztalható. Befolyással üzérkedés számadatait vizsgálva 2011. évi adatok majdnem a kétszeresére emelkedtek.

3. 7. Magyarországi közvélemény kutatások eredményei

A TI felmérése alapján szakágazatok és szinterek szerint 1. helyen az egészségügyben, második helyen a földhivatalokban és a közüzemi szolgáltatások terén a legmagasabb a vesztegetések száma. A megkérdezettek szerint a legtöbb vesztegetéssel kapcsolatos cselekmény az üzleti szektorban, és a politikai pártok háza táján található. Az üzleti életben megjelenő vesztegetés nemcsak magyarországi, hanem európai és világszintű problémaként jelenik meg. Az üzleti élet szereplői a magasabb profit megszerzése érdekében vesztegetéssel próbálja megkönyékezni a politikai élet szereplőit, a törvényhozó hatalmat. A globális Korruptciós Barométer 2009-es adatai alapján a megkérdezettek mintegy 14%-a, míg Szerbiában és Ukrajnában a megkérdezettek 18 %-a élt a vesztegetés lehetőségével. Horvátországban és Ausztriában mindössze 2 %-os volt a vesztegetések aránya. **Magyarországon**¹⁵ statisztikailag rögzített korrupciós bűncselekmények számát vizsgálva megállapítható, hogy 1979-ben 1353 esetet regisztráltak, ami magas értéknek számít, 1990-ben 335 esetet jutott a felmérést végzők tudomására. Az 1999 és 2009 közötti időszakban a korrupciós bűncselekmények statisztikai átlaga 697, ami az ismertté vált és regisztrált ügyeket tartalmazza. A regisztrált hivatali veszteségek számát összehasonlítva a regisztrált gazdasági vesztegetések számával 1999-2009 évig megállapítható, hogy másfélszer több volt a regisztrált hivatali vesztegetések száma, mint a regisztrált gazdasági vesztegetések száma (4. ábra), (5. ábra).

4. ábra

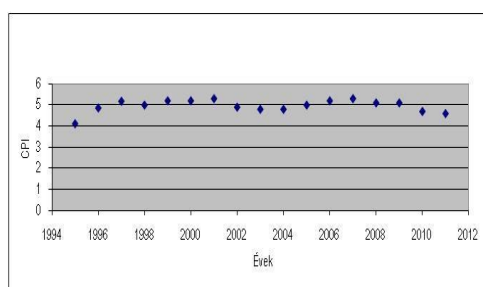
5. ábra

A korrupció érzékelési indexének alakulása Magyarországon mért értékek szerint (3. ábra) 1994-2012 között kisebb mértékű hullámváz tapasztalható a 4-6-ig terjedő tartományon belül. Legalacsonyabb érzékelési indexeket 1994-ben és 2011-ben mértek.

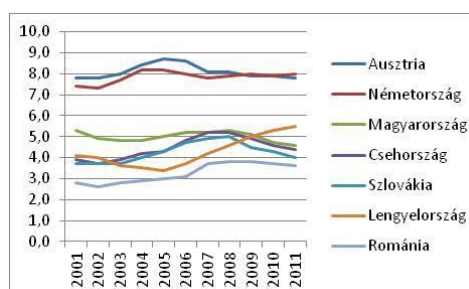
¹⁵<http://old.transparency.hu/files/p/494/5761216863.pdf>

A kenőpénzt fizetők arányát 2009-2010-ben az **5. ábra** szemlélteti. Legtöbb hálapénzt fizettek az egészségügyben. A hálapénz visszaszorítására a Munka Törvénykönyve 2012. július 1-i hatállyal előírta, hogy a munkavégzés során tilos harmadik féltől juttatást ellenszolgáltatást elfogadni (ide tartozik a hálapénz is) de a szabályozás lehetőséget ad arra, hogy a munkáltató felmentést adjon. Az előre követelt juttatás elfogadása, kikényszerítése bűncselekmény elkövetését vonja maga után. A legkevesebb kenőpénzt pedig (5. ábra) az igazságszolgáltatásban dolgozók fogadnak el. A lakosság által nagyon korruptnak ítélt szektorok (6. ábra) Magyarországon 2009-2010-ben az üzleti szektor és a politikai pártok. A grafikon szerint a legalacsonyabb korrupciós értékeket a civil szféra és az oktatás színterei mutatják. Magyarország Kormány elkötelezte magát a korrupció elleni küzdelemre, létrehozta az Antikorrupciós Koordinációs Testületet, megalkotta a stratégiákat, jogszabályokat (6. számú melléklet).

Európai egyes országainak 2001-2011 évre vonatkozó korrupciós érzékelési indexe (7. ábra) Lengyelország és Románia esetében kismértékű növekedést, Ausztria, Magyarország, Szlovákia, Csehország görbéi kismértékű csökkenést mutatnak az előző évek értékeihez képest. Legmagasabb korrupciós érzékelési indexe Ausztriának és Németországnak, legalacsonyabb pedig Romániának van. Az alacsony pontszám a kutatásban azt jelenti, hogy jelentős a magas pontszám pedig csekély korrupcióra utal. Magyarország középmezőnyben található Csehországgal és Szlovákiával majdnem egy szinten¹⁶.

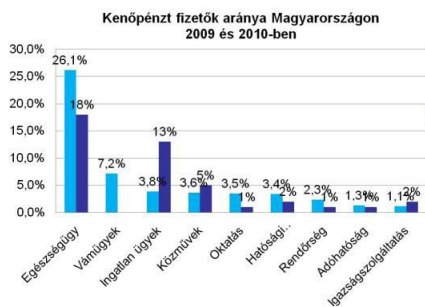

6. ábra

7. ábra

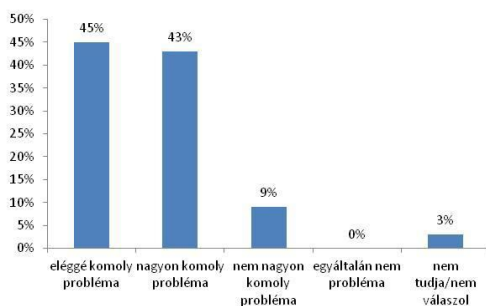
¹⁶ http://www.kormany.hu/download/4/f7/70000/korrupcio_megelozes_program_v1_01.pdf

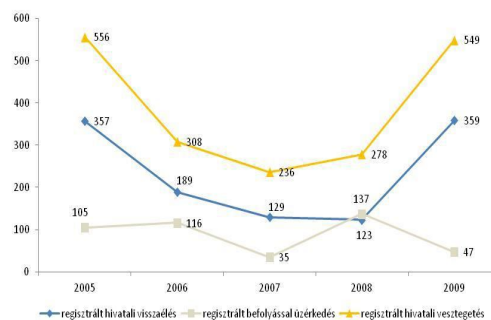
8. ábra

9. ábra

10. ábra

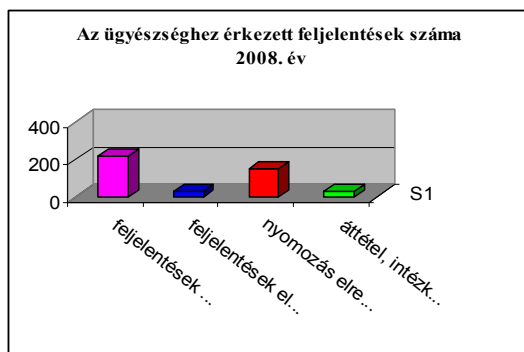
11. ábra

Hazánk a korrupcióellenes programjának megalkotása és elköteleződése (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium 2012. januárjában összeállított egy Korrupció megelőzési Programot 2012-2014 időszakra) mellett tagja az Európai Bizottság Korrupcióellenes Csoportjának (továbbiakban GRECO). A csoport célul tűzte ki, hogy korrupcióellenes tevékenysége hatékony legyen, valamint nemzetközi együttműködés keretében az ismereteket és a bevált gyakorlatokat átadják egymásnak. A GRECO értékelése a büntetőjogi szabályozásokra is kiterjed. Szükségesnek tartom megemlíteni a **társadalom attitűdjét** is a korrupció jelenségével kapcsolatosan.

A megkérdezettek (Gallup Intézet) majdnem a fele nagyon komoly problémának 9%-a pedig nem nagyon komoly problémának ítélte meg a jelenséget (7. ábra). A lakosság 2010. évi adatok alapján nagyon megvesztegethetőnek ítélte az üzleti szférát, a politikai pártokat és a törvényhozást (9. ábra).

A felméréseket végzők arra a konklúzióra jutottak, hogy a hivatali vesztegetés okai az értékrendbeli eltérésekből, az ügyintézés átláthatatlanságából, az alkalmazottak alacsony bérezéséből, az ellenőrzési módszerek nem megfelelő használatából és a felelősségre vonás kis valószínűségéből eredhetnek. A nyilvántartásba vett hivatali vesztegetések grafikonjai

(11. ábra) egy fordított teknőszerű képet mutatnak a nyilvántartásba vett hivatali visszaélések, befolyással üzérkedés, és a hivatali visszaélés tekintetében a 2005-2009 évig terjedő időszakban. A hivatali vesztegetés által okozott kár mértéke 100 millió és 7 milliárd forint között mozog.

12. ábra

13. ábra

A Legfőbb Ügyészség Kiemelt Ügyek Főosztálya KF. 8833/2008. A közélet és a nemzetközi közélet tisztasága elleni bűncselekményekkel összefüggő büntető ügyek ügyintézési gyakorlata szerint a közélet tisztasága elleni¹⁷ bűncselekmények és a nemzetközi közélet tisztasága elleni bűncselekményekkel kapcsolatban 2008. évben az ügyészséghez érkezett feljelentések számát tekintve 216 esetet regisztráltak, 32 feljelentést elutasítottak, 151 esetben rendelték el nyomozást és 33 esetben tettek át ügyet (9. ábra).

A feljelentéseket, ha bűncselekményekre bontjuk szét, akkor 2008-ban¹⁸ a hivatali vesztegetések száma 174, a gazdasági vesztegetések száma 15, vesztegetés feljelentésének elmulasztása 0, vesztegetés nemzetközi kapcsolatban 1, és nem volt befolyással üzérkedés nemzetközi kapcsolatban.

A Kormányzati Ellenőrzési Hivataltól, a Nemzeti Adó –és Vámhivaltól, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletétől, a Magyar Vállalkozások Fejlesztéséért szervezettől nem érkezett feljelentés, míg a közigazgatási szervektől és az egyéb kategóriába sorolt szervektől igen.

Vesztegetésre vonatkozó feljelentéseket (12. ábra) magánszemélyek tettek túlnyomó többségben, a gazdasági élet szereplőitől valamint felügyelő szerveitől viszont feljelentés nem érkezett. A feljelentések rendőrségi, ügyészségi rögzítése a Büntető Eljárás 166. §-ban leírt feltételeknek megfelelően történt.

¹⁷ <http://old.transparency.hu/files/p/494/5761216863.pdf>

¹⁸ <http://old.transparency.hu/files/p/494/5761216863.pdf>

Az elektronikus levélben beküldött névtelen feljelentések esetén problémát jelent a névtelen feljelentő azonosítása, mert a szolgáltatótól megkért e-mail cím és névazonosítás sok időt vesz igénybe. A bejelentést, feljelentést tevők hiányos ismeretekkel rendelkeznek a vesztegetési ügyek mely hatóság, szerv hatáskörébe tartoznak. A vesztegetési ügyek kivizsgálásával, nyomozással az ügyészségek foglalkoznak. A feljelentések jegyzőkönyvbe történő rögzítése a rendőri vagy más szerveknél történik, és a levélként feladott feljelentéseket pedig továbbítják az ügyészségek felé. Vannak olyan esetek, amikor a feljelentéseket ki kell egészíteni az adatszerzés a Be. 178. § és a 172.§ leírtaknak megfelelően történt.

Véleményem szerint azt azért meg lehet állapítani természetesen nem általánosításokba bocsátkozva, hogy a rendőrség szervezeti egységén belül vannak olyan dolgozók, akik a jogosulatlan előny nyújtásától anyagi gyarapodást remélnék. A Közlekedésrendészeti és Közrendvédelmi Szolgálatok állományában dolgozók körében gyakran megtörténik, hogy a gyorshajtó vagy más szabálytalanságot elkövető ajánlatot tesz a rendőrnek a bírság elengedésére. Azokban az esetekben, amikor a szabálytalanságot elkövető ellen nem tesz feljelentést a rendőr, a feljelentő úgy állítja be a dolgot mintha a rendőr követelte volna a pénzt és nem a megvesztegető követett volna el szabálytalanságot. Az így megvalósuló korrupciós ügyek kapcsán, soha nem lehet hallani a bűncselekmény aktív elkövetőjével kapcsolatos eljárásról, az aktív elkövetővel kapcsolatban hozott ítéletről, csak a passzív elkövető bűnösségére derül fény pedig ezekben az esetekben a bűncselekmény megvalósulásához két ember kell. Az állam vezetése tisztában van azzal a ténnyel, hogy az igazán nagy ügyek rejtve maradnak, pedig ilyenkor milliók cserélnek gazdát.

3.8. Rendőri korrupciós tevékenységek elleni fellépés

Magyarországon nem található egy olyan szerv, amely a vesztegetések jelenségével foglalkozik, több szerv hatáskörébe tartoznak a témával kapcsolatos feladatok. A Közrend, Közlekedésrendészet, Határrendészet, Bűnügy és Igazgatásrendészet mellett fontosnak tartom megemlíteni a következőkben felsorolt állami szervezeteket is. Az **Állami Számvevőszék** egy pénzügyi ellenőrző szervezet mely az államháztartás ellenőrzését végzi. A **bíróság** megállapítja a jogsértéseket, büntetéseket szab ki. A **Közbeszerzések Tanácsának** biztosítani kell a közbeszerzések jogszerűségét, a közpénzek átlátható módon történő elköltését. **Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete** felügyelő tevékenységéből adódóan a pénzügyi piacokat felügyeli, és a vállalatok felvásárlására vonatkozó szabályok ellenőrzése, piacfelügyeleti eljárást indíthat. **Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium** kidolgozta az állam korrupció megelőzés szakmai irányelveit a Kormány elfogadását követően nyomon követi a program megvalósulását. A **Belügyminisztérium** segíti a korrupcióellenes felderítések eredményességét. A kormányzat belső ellenőrzési szerve a **Kormányzati Ellenőrzési Hivatal** jogköréből adódóan ellenőrzési tevékenységet gyakorol a közalapítványok, gazdálkodó szervezetek, társadalmi szervezetek felett, és ellenőrzi a központi költségvetésből juttatott támogatások felhasználásának jogszerűségét is. A **Nemzeti Adó-és Vámhivatal** végzi a jogszabályokban meghatározott adóellenőrzést nyomozóhatósági jogkörének érvényesítésének segítségével. Az **Alkotmányvédelmi Hivatal** felderítő és elhárító tevékenységet végez gazdasági, tudományos, és pénzügyi biztonságot veszélyeztető törekvésekkel szemben. A **Nemzetvédelmi Szolgálat** a rendőrség belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatai tekintetében ellenőrző tevékenységet végez meghatározott bűncselekmények esetén, ha azt nem az állományba tartozó személy követte el. Fontosnak tartom megemlíteni a hivatásos állományba jelentkezők és hivatásos állományú tagok életvitelének ellenőrzését és megbízhatóságuk vizsgálatát is. Az **Ügyészség** feladatai tekintetében felügyeli a jogszabályok betartását, részt vesz a jogsértések és a bűnözés megelőzésében. A **Rendőrség** feladatai tekintetében bűnügyi nyomozó hatósági jogköre mellett végzi a bűncselekmények megelőzését és felderítését.

Az eredményes felderítéshez elengedhetetlen az operatív eszközök alkalmazása TIGY, TASZ.

Az adatok vizsgálatakor megállapítható, hogy kevés számú korrupciós ügyben került sor a nyomozás elrendelésére. Az okok között érdemesnek tartom megemlíteni, hogy a

vesztegetés folyamatában sem az aktív sem a passzív félnek nem érdeke, hogy a cselekmény a nyilvánosságra kerüljön. Veszélyeztetettség szempontjából a közrendvédelmi, közlekedési állomány tagjai érintettek a legjobban a közvetlen intézkedések, bírságolások során. Az igazgatásrendészeti állomány esetében a soronkívüliség kérdésének teljesítése és a kisebb hiányosságok elintézéséért az ügyintézők kaphatnak kisebb ajándékot. A veszélyeztetettség mértékének csökkentése a béremeléssel megoldható lenne, de nem az elkövetők számát, hanem az elkövetett cselekmények számát csökkentené. A korrupciós cselekményeket nem lehet teljes mértékben megoldani, mert az elkövetők motívumainak, normáinak megváltoztatása egy bizonyos kor után már nem lehetséges. A hivatásos állományban dolgozók összeférhetetlen munkavégzést nem folytathatnak és a parancsnoknak is folyamatosan kell ellenőrizni. Összeférhetetlenség esetén a be nem jelentett és engedélyezett munkavégzést azonnali hatállyal be kell tiltani.

Az állományt érintően folyamatos képzés, ellenőrzés és beszámoltatás, normakontroll alkalmazása vezethet eredményre. Fontos a vezetők példamutatása, a kollégák ismerete, ellenőrzése, beszámoltatása. Az elvégzett munkafolyamatok számonkérésénél nem csak a negatívumok kiemelése, hanem a dicséret fogatosítása is fontos. A megakadályozásnál, először a problémát kell azonosítani a kiterjedtséget, fertőzöttséget, kell felderíteni. A vesztegetéssel kapcsolatos hírek, cikkek ártanak legjobban a rendőrség tekintélyének. Azok helyzetét is meg kell vizsgálni, akik az ügyek nyomozását végzik. Az állomány tagjai ismerik egymást, ismerik egymás problémáit, családi életükben előforduló konfliktusokat, ennek következtében sebezhetőbbé válnak.

A rendőri korrupciós cselekmények elleni eredményesebb fellépés és a személyi állomány fegyelmi helyzetének javítása érdekében kiadásra került egy utasítás. Az utasítást az Országos Rendőr Főkapitányság Humánigazgatási Szolgálat Fegyelmi Osztálya adta ki. Az ORFK, a Köztársasági Őrezred, a Nemzeti Nyomozó Iroda, a Repülőtéri Igazgatóság, a Készenléti Rendőrség szolgáltatta az adatokat az értékelő jelentés készítéséhez. A feldolgozott adatok arra adnak választ, hogy korrupciós jellegű magatartás miatt az állományba tartozó személyekkel szemben hány büntetőeljárás zárult le.

Megelőzés ORFK normák

22/2007. (OT 15) ORFK utasítás a rendőri korrupció megelőzésével, a személyi állomány fegyelmi helyzetének javításával kapcsolatos feladatok tartalmazzák a rendőri korrupciós cselekmények elleni eredményesebb fellépést az állomány fegyelmi helyzetének javítását. Az állomány tagjainak minden évben írásbeli nyilatkozatot bejelentést szükséges tenni valamint engedélyt kell kérni a szolgálaton kívül végzett tevékenységre vonatkozóan. Ezen utasítás kiterjed a Rendőrség központi, területi, helyi szerveire valamint a köztisztviselőként és közalkalmazotti státuszban dolgozó állomány tagjaira és a Munka Törvénykönyve által foglalkoztatott dolgozókra is. Az utasítás a Rendőrségről szóló 1994. évi törvény (a pontja) és a 23/2006.(XII. 29.) Normaalkotási Szabályzat alapján készült. A szabályzat meghatározza a rendőrség teljes állományát érintő folyamatos feladatokat és a közterületi szolgálatra vonatkozó külön rendelkezéseket. A rendőrség teljes állományát érintő feladatok esetében az állomány tagjait írásban kell nyilatkoztatni a bejelentési kötelezettség alá tartozó szolgálaton kívüli tevékenységre vonatkozóan. Évenkénti ellenőrzés alá tartozik az engedélyezett szolgálaton kívüli munkát adó szerv gazdasági rendőrségi bűnüldöző tevékenységével való érintettsége indokolja-e a kiadott engedély felülvizsgálatát. Összeférhetetlenség megállapítása esetében ellenőrizni kell a szolgálaton kívül foglalkoztatott rendelkezik-e vagyonnal vagy személyes hozzájárulási érdekeltséggel. A foglalkoztatott ismert vagyoni helyzete nagy eltérést mutat és nem alátámasztható akkor vagyonosodási vizsgálat kezdeményezhető a Nemzeti Adó és Vámhivatalnál a 2003. évi XCII. Törvény 109 § alapján. Az érintett foglalkoztatott korrupciós büntető ügyében az eljáró bíróságnál kezdeményezni kell a nyilvános tárgyalás szolgálati helyen történő megtartását 1998. évi XIX. Törvény 27 § alapján. A Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálat

3.9. A korrupciós bűncselekmények büntetőjogi szabályozása (5. számú melléklet)

A korrupciós bűncselekmények a közélet tisztasága elleni bűncselekmények körébe lehet sorolni, melyeket a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény továbbiakban Btk. XV. Fejezet VII. címe tartalmazza, melyek szerint az alábbiak bűncselekmények határozhatók meg korrupciós bűncselekményként:

A hivatali visszaélés a Btk. 225. szakasz szerint az a hivatalos személy, aki jogtalan hátrány okozása vagy jogtalan előny szerzése miatt hivatali kötelezettségét megszegi, beosztásából eredően hatáskörét túllépi, beosztásából adódóan hivatali helyzetével visszaél büntettet követ el és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A közélet tisztasága elleni bűncselekmények körébe tartozik a **vesztegetés a Btk. 250-255. szakasz** szerint. Ide tartozik, ha a hivatalos személy jogtalan előnyt kér, vagy jogtalan előny ígéretét elfogadja és az előnyt kérőjével egyetért egytől öt évig terjedő szabadságvesztésre ítéltető. A büntetés mértéke súlyosbodik, ha vezető beosztású személy követi el, ezekben az esetekben kettőtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel, de a jogtalan előnyért hivatali köteletségét megszegő, hatáskörét túllépő, hivatali helyzetével visszaélő személy bűnszövetségben vagy üzletszerű elkövetés esetében kettőtől nyolc évig vagy öttől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető. A költségvetési szerv, gazdálkodó szervezet, egyesület önálló intézkedésre jogosult dolgozója is hasonlóan büntethető jogtalan előny kérése során. A **vesztegetés feljelentésének elmulasztása Btk.255/B. szakasza** alapján, ha hivatalos személy hitelt érdemlő tudomást szerez a Btk. 250-255§ paragrafusában meghatározott bűncselekmények elkövetéséről, a hatóságnak elmulasztja a feljelentés megtételét (ha a vesztegetés még nem leleplezett) ez a büntett három évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető. Az elkövető hozzátartozója ezekben az esetekben nem büntethető. **Befolyással üzérkedés (Btk. 256. szakasz)** esetében kettőtől öt évig terjedő szabadság vesztéssel büntethető, ha valaki hivatalos személyt befolyásol maga vagy más részére előnyt kér. A büntetés tétele magasabb abban az esetben, ha az elkövető állítja, látszatát kelti hivatalos személy megvesztegetésének, hivatalos személynek adja ki magát, és a cselekmény üzletszerűen követi el, kettőtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés letöltésére kötelezhető. A gazdálkodó szervezet, egyesület dolgozójával, tagjával elkövetett bűncselekmény büntetési tétele két év, az önálló intézkedésre jogosult dolgozóval kapcsolatban három év, ha üzletszerűen követik el a bűncselekményt, akkor a büntetés tételét differenciálhatják, három évig vagy egytől öt évig terjedő szabadságvesztés büntetésére. A **befolyás vásárlása (Btk. 256/A. szakasz)** esetén az elkövető hivatalos

személyt befolyásol, megveszteget, vagy a hivatalos személy nevében másnak jogtalan előnyt ígér, egytől öt évig terjedő , míg gazdálkodó szervezet vagy társadalmi szervezet dolgozójával elkövetett vétség esetén két évre terjedő, szabadságvesztésre ítéltető. A bűncselekmény üzletszerű elkövetésénél a büntetési tétel három illetve egytől öt évig terjedő szabadságvesztés. A **közérdekű bejelentő üldözése** Btk. 257. szakasz esetén a bejelentővel szemben alkalmazott hátrányos intézkedés, vétséget von maga után és két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

Vesztegetés nemzetközi kapcsolatban (Btk.258/B szakasz), **befolyással üzérkedés** és befolyásolás vásárlása **nemzetközi kapcsolatban** (Btk.258/E) büntetési tételeit tekintve hasonlóak az előbbieken felsoroltakhoz.

Külön meg kell említeni ebben a körben a hivatali visszaélést Btk. 225. szakasz, mint a korrupciós bűncselekményhez szorosan kapcsolódó bűncselekményt. Ezen bűncselekmények társadalomra való kiemelt veszélyességét jelzi, hogy egyes hivatali személyek által elkövetett korrupciós cselekmények miatti nyomozás a Be. 29.§ d) és e) pontja alapján kizárólagosan ügyészi hatáskörbe tartozik. Az 1998.évi XIX. törvény a Büntetőeljárásról több rendelkezését módosította a 2011. évi LXXXIX. törvény, mely az egyes eljárási és az igazságszolgáltatást érintő egyéb törvényeket módosította.

A Be. 554/B szakasz szerint a korrupciós bűncselekmények közül többet is a kiemelt jelentőségű ügyek között tart számon (a kiemelt jelentőségű ügyek nyomozását 1 éven belül be kell fejezni, 554/C. § rendelkezése szerint az eljárást soron kívül kell lefolytatni), így a nyomozásukra a Be. XXVIII/A. fejezet speciális szabályait kell alkalmazni.

A Budapesti rendőr-főkapitányság Gazdaságvédelmi Főosztály Korrupciós Bűnözés Elleni Osztály (2012. november 1-től Korrupciós és Gazdasági Bűnözés Elleni Főosztály) 2012.április 15-i jelentése szerint a Budapest területén elkövetett nem ügyészi hatáskörbe tartozó bűncselekmények nyomozását a BRFK Gazdaságvédelmi Főosztály és azon belül a Korrupciós Bűnözés Elleni Osztály teljesíti, a nyomozások felügyeletét pedig a Fővárosi Főügyészség látja el.

3.10. Esettanulmány

„Nyomozó hatóság és ügyszám”¹⁹

Budapesti Rendőr-főkapitányság Vizsgálati Főosztály Vagyonvédelmi Osztály
Idegenforgalmi Alosztály

II-980/1992.bü.

Ügyészség és ügyszám: Budapesti X. és XVII. kerületi Ügyészség
B.XVII. 794/1993.

Első fokú bíróság és ügyszám: Pesti Központi Kerületi Bíróság
5. B. XVII. 21.942/1993.

Másodfokú bíróság és ügyszám: Fővárosi Bíróság
25.Bf. XVII. 7673/1996.

A terhelt neve személyi adatai: K. I. Budapesten született 1971-ben. Szakközépiskolai érettségít tett külkereskedelmi ügyintéző szakképzettséget szerzett. Vámügyintéző pénzügyőr szakaszvezetőként 1989-től dolgozott a Vám- és Pénzügyőrség Fővárosi Parancsnokságának 10. számú Vámhivatal Hungarocamion Vámudvari Kirendeltségén. Havi nettó jövedelme 50.000 Ft. Nőtlen családi állapotú élettársa előadó havi 20.000 Ft nettó jövedelemmel.

Gyermektelen. Egy lakótelepi öröklakás egy 11 éves VW Golf és egy Dacia típusú személygépkocsi tulajdonosa. Büntetlen előéletű.

Az eljárás időtartama a nyomozás elrendelésétől a jogerős döntésig: 5 év és 14 nap (1992. június 10-től 1997. június 24-ig).

Az őrizet és az előzetes letartóztatás időtartama: 5 hónap és 3 nap (1992 június 23-tól november 26-ig)

A bűncselekmény minősítése a jogerős ítélet szerint:

1 rb. hivatalos személy által kötelességszegéssel folytatólagosan elkövetett vesztegetés büntette

4 rb. hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette és folytatólagosan üzletszerűen jelentős értékű vámárura elkövetett csempészet büntette bűnsegédként.

A szankció az első fokú ítélet szerint:

¹⁹ http://www.gallup.hu/gallup/monitor/elemzes/001108_1eset.html

1 év 8 hónapi börtönbüntetés 4 évi próbaidőre felfüggesztve

50.000 Ft pénzmellékbüntetés

30.000 Ft elkobzás alá eső érték megfizetése.

A szankció a másodfokú ítélet szerint: Helybenhagyta az első fokú bíróság ítéletét azzal a módosítással, hogy a szabadságvesztés végrehajtása felfüggesztésének próbaidejét 3 évre mérsékelte valamint a vádlottat 35.000 Ft vagyoni előny megfizetésére kötelezte.

A vagyoni előny összege: 35.000 Ft.

A bűnügyi költség összege: 81.960 Ft (ebből a vádlottat terhel 62.960 Ft).

A tényállás bizonyítása

Lakossági bejelentés alapján csempészet büntette miatt indított nyomozást a Vám- és Pénzügyőrség Fővárosi Nyomozó hivatala, amelynek során a nyomozóhatóság látókörébe került K.I. terhelt. Az eljárás során megállapították, hogy a - cégbejegyzéssel és importengedéllyel még nem rendelkező - Premier Kft. 1992. májusában és júniusában összesen 7 kamion mennyiségben szállított az országba 96 %-os etilalkoholt amelyet a terhelt pénzügyőr alacsonyabb (46 fokos) szeszfokú alkoholként vámkezelt és ezáltal 13.189.116 Ft vámhiány keletkezett. A vámáru-nyilatkozatokat négy esetben saját kezűleg kijavította illetve meghamisította. A terhelt hivatali kötelességének megszegéséért hat alkalommal fogadott el pénzt a Premier Kft. - nyomozás során ismeretlenül maradt - ügyintézőjétől esetenként 5.000-5.000 Ft-ot egy ízben 10.000 Ft-ot tehát összesen 35.000 Ft-ot. Mivel a csempészet mellett egyéb bűncselekmények (vesztegetés közokirat-hamisítás) gyanúja is felmerült hatásköri okból az eljárást áttették a Budapesti Rendőr-főkapitányság Vizsgálati Főosztály Vagyonvédelmi Osztály Idegenforgalmi Alosztályához.

A terhelt első kihallgatásakor feltáró jellegű beismerő vallomást tett. Elmondta, hogy egy ismeretlen személy ajánlott számára a szabálytalan vámkezelésért 5.000 Ft-ot jelezve hogy majd még többször kér hasonló szívességet tőle. Anyagi gondjai miatt különösebb gondolkodás nélkül elfogadta az ajánlatot. K. I. következő kihallgatásakor ügyvéd jelenléte nélkül már nem volt hajlandó nyilatkozni majd később pszichikai kényszerre hivatkozva visszavonta vallomását, de azt mondta, hogy ez nem a hatóság részéről érte, hanem a saját maga által saját magára gyakorolt kényszer volt. Ezen kívül azt is állította, hogy nem voltak anyagi problémái. A bírósági tárgyalás során is tagadta bűnösségét. Cáfolta, hogy bármilyen pénzt elfogadott volna a Premier Kft. ügyintézőjétől csupán azt ismerte el, hogy a nagy forgalom miatt nem minden tételt vizsgált meg előírászerűen. A bíróság a vádlott nyomozás során tett beismerő vallomásának visszavonását valamint védekezését nem

fogadta el s a tényállást a nyomozás során tett beismerő vallomás az azt alátámasztó bizonylatok vámkmányok a tanúvallomások és a szakértői vélemények alapján állapította meg.”

Az esetről szükségesnek tartom megemlíteni, hogy a kis összegben elkövetett hivatali visszaélés esetében csak a passzív vesztegetőt érte el az igazságszolgáltatás a nagy nyereségre szert tevő aktív vesztegetőt nem. Az ügyben megjelenik az aktív vesztegetés problémája. Miért nem vonták felelősségre. Valószínű érdekezésség alakult ki a leleplezés elkerülése miatt az aktív és a passzív elkövető között. Az aktív vesztegető számára a törvény büntetlenséget biztosított volna abban az esetben, ha a bűncselekményt a leleplezést megelőzően a hatóság tudomására hozza. Az aktív vesztegető sokkal nagyobb anyagi előnyre tett szert, mint a passzív vesztegető anyagi előnyéhez képest. Miért nem leleplezték le a z aktív vesztegetőt. Az ügy másik hibája, hogy több mint 5 évig elhúzódott. A hosszadalmas ügymenet oka lehetett a bíróság és az ügyészség leterheltsége.

3.11. Saját vélemény

Az állomány alulfizetettsége hatással van mindennapi életükre és valamilyen más helyről próbálják a családi költségvetésükből eredő hiányt pótolni. A rendőri hivatást betöltők körében a deviáns magatartás, a megvesztegethetőség elkerülése nem egyszerű feladat. A vesztegetések során szerzett pénzösszeg csak pillanatnyi megoldás a saját pénzügyi problémák elkerülésére, mellette a passzív vesztegető állandó frusztrációnak van kitéve, vajon mikor derül ki az ügy. Az állandó rettegésben, félelemben élést a normától eltérő viselkedést meg lehet előzni az egyén és a társadalom szintjén.

Az **egyén szintjén** még a gyermekkorban muszáj elkezdni, különböző szocializációs színtereken. A szocializáció során olyan normák, értékek elsajátítása, interorizációja szükséges, ami képessé teszi az embereket az ilyen jellegű devianciák elutasítására. Ez egy komplex, összetett feladat: mely a családi, az iskolai oktatás-nevelés folyamatában kell megvalósuljon. Vannak azonban olyan családok melyek képtelenek a gyerek szocializációs folyamatainak megvalósulásában részt venni, mert ismereteik, hiányosak, képességeik ezt nem teszik lehetővé. Ilyen esetekben az oktatási intézményre hárul a probléma megoldására. Képesek-e az intézmények a megnövekedett ismeretanyag elsajátítása mellett még a szocializációból adódó hiányosságok csökkentésére, a mentálhigiénés nevelés, személyiségfejlesztés eredményes fejlesztésére. Az új Köznevelési Törvény már lehetőséget biztosít az iskolai tanulás mellett szociális szintén mindenki számára kötelezően elvégzendő feladatok gyakorlására, mely hatékonyan hozzájárul az kompetenciáinak fejlesztéséhez. A **társadalom** szintjén pedig egy értékváltásra, és megfelelő gazdasági szociális háttérre, a bűnüldözésben dolgozók tiszteletére, munkájuk társadalmi szinten történő elismerésére lenne szükség az elvárt magatartási, viselkedési, jogi normák meghatározása mellett.

4.Összegzés, javaslatok, konklúzió

Véleményem szerint a gazdasági világválság következményeként növekedhetnek a korrupciós kockázatok, ezért nagyobb figyelmet szükséges fordítani a korrupció elleni küzdelemre. A recesszió következményeként fontosnak tartom megemlíteni a szociális, társadalmi krízishelyzet kialakulását, a munkanélküliek számának emelkedését, mely a bűnözői tevékenység megnövekedéséhez vezethet. A korrupciós cselekményeknek kedvez a válság mert ott jelentkezik, ahol valamilyen területen szűkösség van, eben az esetben a pénz hiányáról lehet beszélni. A zavaros helyzetek, a pénzhiány kedvező terepet biztosíthat a szervezett bűnözői csoportok illegális jövedelmük, legalizálására.

A korrupció elleni fellépés akkor lesz hatékony, ha a felszínre került korrupciós ügyeket vizsgáló hatóságok, szervek megfelelő feltételek mellett végezhetik munkájukat. A rendőrség, az ügyészség, a Nemzeti Adó-és Vámhivatal független szervezetként működnek. A korrupció ellen fellépő szerveknél, társszerveknél (ügyészség, Nemzeti Adó és Vámhivatal, Állami Számvevőszék, Közbeszerzési Döntőbizottság) fontos rövid, közép, és hosszú távú célokat meghatározni, a célok teljesítettségét félévente, évente ellenőrizni.

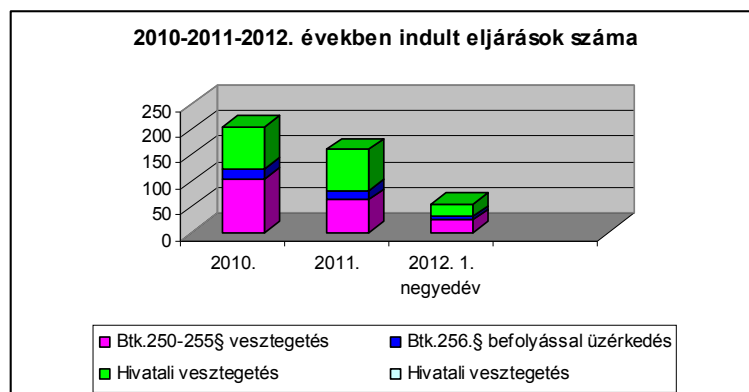
Az eredményes fellépés érdekében az ismertté vált korrupciós ügyek elkövetőivel szemben a zéró tolerancia alkalmazását tartom fontosnak és a büntetőeljárás lehető legrövidebb idő alatti lefolytatását, és kiszabott büntetések végrehajtását. Fontos, hogy a korrupció elleni megelőzésben, küzdelemben, a vádemelésben, az ítélezés során a munkájukat ellátó személyek megfelelő függetlenséget, önállóságot élvezzenek és a tevékenységük során elszámoltathatók legyenek.

5. Statisztikai adatok

1. számú melléklet

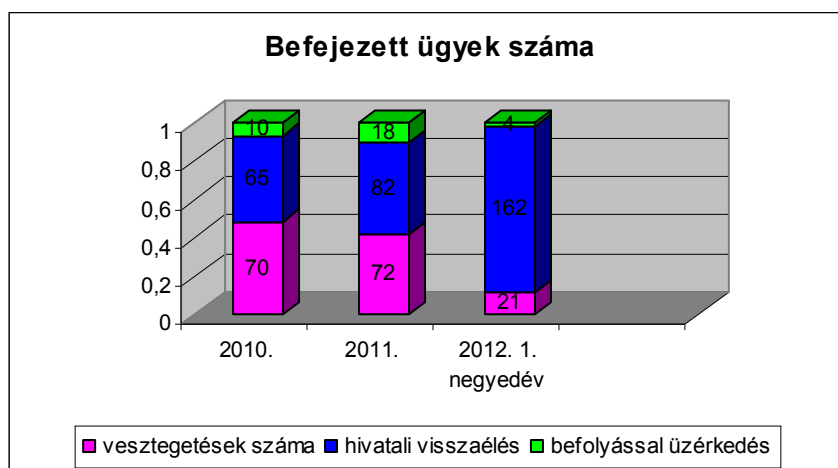
Statisztikai kimutatások a Budapesti-rendőrfőkapitányság Gazdaságvédelmi Főosztály Korruptciós Bűnözés Elleni Osztály 2012. évi munkatervi feladatok teljesítettsége szerint.

2010-2011-2012. években indult eljárások száma	2010.	2011.	2012.1. negyedév
Btk. 250-255§ vesztegetés	104	64	25
Btk 255/B § vesztegetés feljelentésének elmulasztása	-	-	-
Btk. 256. § befolyással üzérkedés	19	17	6
Btk. 257§ közérdekű bejelentő üldözése	-	-	-
Hivatali vesztegetés	81	79	24
Összesen: hivatali visszaélés nélkül	123	82	31
Összesen: hivatali visszaéléssel	204	161	55

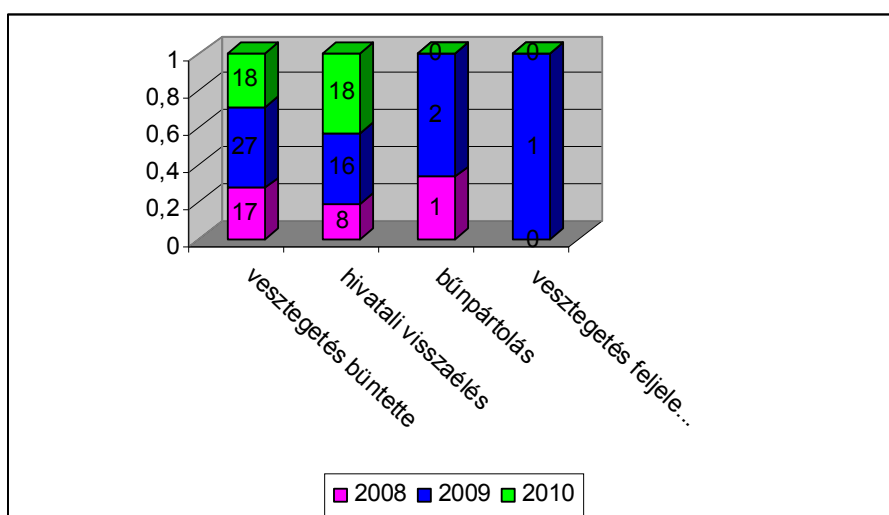
2. számú melléklet

Befejezett ügyek száma	Vesztegetés			Hivatali visszaélés			Befolyással üzérkedés		
	2010.	2011.	2012. 1. negyedév	2010.	2011.	2012. 1. negyedév	2010.	2011.	2012. 1. negyedév
Vádjavaslat	8	26	6	1	3	1	3	7	1
Feljelentés elutasítás	15	4	0	17	25	6	2	0	0
Megszüntetés	34	29	10	36	39	8	1	4	0
Egyéb (egyesítés, áttétel)	8	12	3	11	15	1	3	5	3
Felfüggesztés ismeretlen tettes kapcsán	4	1	2	0	0	0	1	0	0
Felfüggesztés ismeretlen helyen tartózkodó elkövetővel szemben	1	0	0	0	0	0	0	2	0
Összesen:	70	72	21	65	82	162	10	18	4

3. számú melléklet

Bűncselekmények megnevezése	2008.év I. félév	2008. év II. félév	2009. év I. félév	2009. év II. félév	2010. év I. félév	2010. év II. félév
Vesztegetés büntette Btk. 250 §	9	8	14	13	15	3
Hivatali visszaélés büntette Btk. 225 §	2	6	7	8	10	8
Bűnpártolás büntette Btk. 244 §	0	1	1	1	0	0
Vesztegetés feljelentésének elmulasztása Btk. 255	0	0	0	1	0	0

4. számú melléklet

Bűncselekmények száma	2008.év I. félév	2008. év II. félév	2009. év I. félév	2009. év II. félév	2010. év I. félév	2010. év II. félév
Vesztegetés büntette Btk. 250 §	11	11	26	15	17	5
Hivatali visszaélés büntette Btk. 225 §	3	25	9	8	14	9
Bűnpártolás büntette Btk. 244 §	0	2	2	2	0	0
Vesztegetés feljelentésének elmulasztása Btk. 255	0	0	0	1	0	0

5. számú melléklet

A korrupciós bűncselekmények büntetőjogi szabályozása, alkalmazása területéről a következő jogszabályok, határozatok, utasítások megemlítését tartottam fontosnak:

Az 1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről,

Az 1994. évi XXXIV. Törvény A Rendőrségről

az 1996. évi XXXVIII. Törvény a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről,

az 1998. évi XIX. Törvény a büntetőeljárásról,

2001. évi CIV. Törvény a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről,

2003. évi XV. Törvény a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról,

2001. évi CXXI. Törvény a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról,

a 67/2000. (IX.13) OGY határozat az Európa Tanács 1999. január 27. napján kelt Korrupció Elleni Büntetőjogi Egyezmények megerősítéséről,

8001/2004. (IK.4) IM tájékoztató a nemzetközi vonatkozású ügyek intézéséről

23/2006. (XII.29) ORFK Utasítás

a 22/2007. (OT 15.) ORFK utasítás a rendőri korrupció megelőzésével, a személyi állomány fegyelmi helyzetének javításával kapcsolatos feladatokról.

6. számú melléklet

Hazai lépések a normaalkotás terén

A korrupció elleni küzdelem első kormányzati stratégiáját a 1023/2001. (III.14.) Kormányhatározat 27 pontban határozta meg. A küzdelem konkrét feladatait, a feladatok leírását a 1023/2007 (VI.18.) kormányhatározat tartalmazta. Ez a dokumentum tartalmazza a korrupció elleni tevékenység szakmai, stratégiai kereteit, az alkalmazható eszközöket és módszereket a jogi szabályozások mellett nagy szerepet helyeztek a prevenciós tevékenységre. A korrupció elleni stratégia 1037/2007. (VI.18.) feladatokat határoz meg. Kormányzati szinten a 2004.évi L. törvény, a 2005. évi CXV. Törvény és az Országgyűlés által elfogadott 2005. évi CXXXIV. Törvény.

16. Irodalom jegyzék

A Rendőrség középtávú korrupció elleni stratégiája. Budapest, 2010.01.12. Minősített melléklete.

A Belügyminisztérium Szakmai, Tudományos Folyóirata. Belügyi Szemle 1990. 10. sz. in. Sárközi Ferenc. Korrupció a rendőrségen 70-80.

Kránitz Mariann (2000): Korrupció Magyarországon. Transparency International Magyarország Tagozata Egyesület. Budapest.

Kriminológiai tanulmányok 40. in. Finszter Géza: Korrupció által sújtott rendőrségek.(Nemzetközi kitekintés). Kriminológiai Intézet, Budapest, 2003.

Szám: 29000-73/3198/84/2009. Ált.

A Belügyminisztérium Szakmai, Tudományos Folyóirata Belügyi Szemle, 2000. 11.in.Pap András László:Megjegyzések a rendőri korrupció strukturális kérdéseiről. 33-51.o.

Legfőbb Ügyészség Kiemelt Ügyek Főosztálya KF. 8833/2008. A közélet és a nemzetközi közélet tisztasága elleni bűncselekményekkel összefüggő büntető ügyek ügyintézési gyakorlata. Budapest, 2009. július hó 06. napján.

Web site jegyzék

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Korrupci%C3%B3> (2012.07.08.)

http://www.transparency.hu/uploads/docs/rendori_korr.pdf (2012.07.08.)

http://hvg.hu/gazdasag/20120510_Kremer_Ferenc_korrupcioellenes_sorozat (2012.07.08.)

http://nol.hu/velemenyt/20100216-a_korrupcio_mint_bunbak (2012.09.01.)

http://www.kormany.hu/download/4/f7/70000/korrupcio_megelozes_program_v1_01.pdf

<http://www.citatum.hu/kategoria/Hatalom/13> (2012.09.01.)

<http://old.transparency.hu/files/p/396/6704728524.pdf> (2012.09.01.)

<http://old.transparency.hu/files/p/494/5761216863.pdf> (2012.09.01.)

http://www.transparency.hu/A_kinai_es_az_orosz_cegek_fizetik_a_legtobb_kenopenzt_a_TI_2011-es_Vesztegetesi_Indexe_szerint?bind_info=index&bind_id=0 (2012.09.001.)

<http://www.k-monitor.hu/hirek/magyar-hirek/bunozes-bunuldozes-es-korrupcio>
(2012.09.01.)

http://hvg.hu/itthon/20120921_Magyar_Robert_a_rendorok_maffiavezert_csi
(2012.09.01.)

http://nol.hu/belfold/molnar_csaba_nem_tudja_ki_lovette_ki_es_most_is_fel

(2012.09.01.)

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=97800004.TV (2012.09.01.)

http://www.gallup.hu/gallup/monitor/elemzes/001108_1eset.html (2012.09.01.)